

FARUK DUMAN

NAR
KİTABI



ÖYKÜ

❤
CAN

2.
BASKI



FARUK DUMAN
NAR
KİTABI

© 2001, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2001

2. basım: Kasım 2012

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Panupong Roopyai

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Ekosan Matbaası

ISBN 978-975-07-0074-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

FARUK DUMAN
NAR
KİTABI

ÖYKÜ



Faruk Duman'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Seslerde Başka Sesler, 1997

Av Dönüşleri, 1999

Pîrî, 2003

Keder Atlısı, 2004

Kırk, 2006

Sencer ile Yusufçuk, 2009

İncir Tarihi, 2010

Adasız Deniz, 2010

Ve Bir Pars Hüzünle Kaybolur, 2012

FARUK DUMAN, 1974 yılında Ardahan'da doğdu. Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nden mezun oldu. *Av Dönüşleri* ile 2000 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, *Keder Atlısı* ile 2004 Haldun Taner Öykü Ödülü'nü, *Adasız Deniz* ile 2011 Memet Fuat Deneme Ödülü'nü, *İncir Tarihi* ile de 2011 Yunus Nadi Roman Ödülü'nü kazandı. Can Yayınları'nda editör.

İçindekiler

KEDİ'ÇİN MASALLAR

Kedi'çin Masal	13
Karşılama	19
Sur	27
Köpükler Masalı	29

ZEYTİN TANELERİ BİRBİRİNE

Zalim Bir Evvelin Hayali	53
Bekir	63
Zeytin Taneleri Birbirine Çarpıyor	67
Dalgın Serafim Efendi	73
Tembel Mehmet Efendi	77
Ayten	81
Nar	85

ZEYTUNİ

Zeytuni	97
Giderim	107
Sözünü Tamamlamışlar Gibi	115

KEDİ'ÇİN MASALLAR

KEDİ'ÇİN MASAL

Kedi

Vaktiyle odun kırıyordum, baltayı sol elimin başparmağına vurdum, parmağım koptu, yuvarlandı ve onu da bir kedi kaptı. Kül rengi bir kediydi bu. Derin bir kederle kısılmıştı gözlerini. Kısılmış bu gözlerle öyle tuhaf görünüyordu ki, ürkmüştüm. Parmağımı, dişlerinin arasında sıkıştırmış, ormana yol almıştı. Ben de peşinden gitmiştim elbette –kim bilir, şöyle bir koklayıp bırakacaktı– ama acıyla kıvranıyordum bir yandan, bu yüzden hızım yeterli değildi. Zaten onu yakalama umudum yoktu hiç. Koşuyordum yani ama, çırpınmakla yürümek arası bir şeydi bu. Gözlerimin önü kararmıştı. Acıyla kararmıştı, gerçi bu karanlığın içinde alaca nesnelere de seçmiyor değildim. Ormandı sözgelimi, yaklaşıyordu bana. Gürültüyle yaklaşıyordu. İrili ufaklı tepelerdi, inip kalkıyordu bu nal denizinin ortasında. Uzakta evlerin keyifli, sakin karaltıları vardı. Gözümü kediden ayırmıyordum güya, ama onun karaltısı da çalılıklar arasında belirip kayboluyordu. Parmağım ağzında mıydı hâlâ, elbette, bunu görecektim yoktu benim.

O sırada kedi ormana girmiş bulunuyordu, orman, hayret, hızını kesmemişti onun, bense zaten ona yetişme umudu taşımadığım için rahattım, gözden yitmeseyterdi, beni çekemeyen kedi.

Çekememezlik, derin bir kedere sürüklüyor insanı. Böyle durumlarda, şu, aldırışsızlık denen kuyuya bırakmalı kendini. Bu kuyu nasıl dipsizdir. Hoş, derinlerden tuhaf sesler de gelebilir, kuyu böylece, verir ögüdünü. Yine de, bunu daha yakından duymak arzusuyla da, pişmanlık duymazsın halinden. İmdi kuyu içre kuyu açılmış olur senin için. Al sana cömertçe bir davranış.

Bu arada ben de girmiştim ormana, ama hızım kesilmişti, ağaç gövdelerine zaten, çarpmamak için, zorunluydum da buna. Uğultu kuşkusuz, ormanın derinliklerinden geliyordu ve o kendine has karanlıktı çoğalan. Renkleri seçemiyordum. Eflatun yapraklardı biraz, puhu kuşlarıysa alenen ötüyordu. Zümrüt rengindeydi onlar da. Çalı diplerinde kim bilir ne yakut kediler gizlenmişti. Sırta kadem basmış kedilerdi bunlar, uzakta, tuhaf bir pusu içinde.

Benim zavallı başparmağımla birlikte gidip devasa bir çınar ağacıydı, tırmandığı.

Zeynel

Zeynel'in hikâyesini, bilmiyorum kaç zaman, taşıdım kendimle. Gerçi bir keresinde, ormanın derinliklerinde salkım salkım donakaldığını yazmıştım onun. Ge-yiklerin boynuzlarında uğul uğul. Kedilerin her yerde uzun, upuzun tüylerinde. Anasında. Anası, Zeynel'e âşıkların binlercesini kalbinde. Anasının üzüntüyle, Zeynel'in üzüntüsüyle ormanda yığılıp kaldığını da. Suların eriyip yuvarlana yuvarlana, serile serile aktığı mıydı. Öyleydi de, ben mi o vakit yazmıştım anasını Zeynel'in, yoksa o buz kesip de mi kalakalmıştı öyle, uzak... Zeynel, eksikti bizden. Parmağını kesmişti bir yaz sonunda, odun kırdığında. Zeynel'in parmağı ak bir işaret olup rüyalarımamı girmemişti, dağ bayır mı dolaşmamıştım

o ak işaretin peşinde. Eskilerin mezarları içine mi, karanlık dehlizlere, ormanın uçsuz bucaksız sığına mı sürükle-memişti beni. Parmak, Zeynel'in bir parçası, ormana ka-rışıp erimişti böylece. Yaprakla yaprak olmuştu. Suyla su. Kediyle. Kedi.

Kedilerden korkuyorum epeydir. Akşamzerleri, ayak izlerini görüyorum duvarda. Kokularını. Bilmiyo-rum nasıl, giriyorlar içeri. Kapıları oysa, pencereleri, ka-patıyorum hep. Bambaşka. Onlarla yle iyi anlaşıyorlar ki. Kedilerin Rumca bildiklerini bile düşündüm, bir ke-resinde. İkinci katın balkonunda oturup kedilerle gün boyu konuşan o teyze yüzünden olsa gerek. Ak saçlı, pa-muksu bir kadın. Kimseyle konuşmuyor ama. Onu kol-larından tutup bir taksiden indirdiklerini grdydm. Nasıl bitkin bir hali vardı. Suratını asmış. Kediler toplan-dıydı bir an içinde. Kokusunu almış olmalılardı. Adı neydi, bilmiyorum hiç.

Masam darmadağınık. İrili ufaklı kğıtlara aldığım notlar, dağılmış evin dört bir yanına. Korkuyla. Böyle savruk değilim elbet, ama elyazıma bile, bu günlerde zen gösteremiyorum. Onların saydam, engel tanımaz birer yaratığa dönüştüklerini, gün geçtikçe... Kedilerden birini bir gece, kolumu yerken yakaladıydım hatta. ığ-lıklar atarak doğrulduydum, lambayı sonra, ter içinde. Yoktu. Kolum da yerindeydi. Evin içinde, terliklerimin sesini duya duya dolandıydım, bir fincan sıcak kahve... Sabah olsaydı, kıyıda oturup çay iseydim, yosun koku-su içinde, yapayalnız.

Kedi, kapmıştı parmağını Zeynel'in. Acı içinde kıv-randığını fırsat bilmişti. Zeynel devrilmiş, eksik parmağı-na sarılmıştı. Ağaçların kokusuna dşvermişti. Kendi gücüyle dört bir yana savrulmuş kıymıkların içine. Ora-da uykusu mu gelmemişti, birbirinden soğuk evlerin içinde, grl grl. Anası mı, eli alnında, dudakları kıpır

kıpır, acıyla. Yün battaniyelerin, küf kokulu yorganların altına mı, kendi deseniyle yorgun, ipek o eski halıların içine mi. Duvarların koyu yeşil, bitkin gölgelerine mi, sonra soğukta patlaya patlaya yanan demir o sobaya mı, toprağın üstünde. Ormana, ormanın derin, uzak gürültüsüne. Ağaçların üzerinde fındırcıya, ormanın en çok kışı anımsatan soğukluğuna dalıp gitmişti. Kedinin de ama, kaşla göz arasında, görmüştü, düşen parmağı nasıl... Doğrulabilmişti de. Düşmüştü peşine kedinin, eksik parmağını tutmuş. Gidip bir ağaca tırmanmıştı hayvan. İri yapraklı bir ağaca. Öyle korkmuş, titrek, tünemişti. Kediye görebiliyordu Zeynel. Kedinin kalbini, yaralı.

Parmağı ama, alabilmişti, dönmüştü eve, cansız kendi parmağı ile.

Buraya yerleştiğim günleri anımsıyorum, kedilerin, dertli çocuklar gibi sabahlara dek... kapım çalınmıştı bir gün. Açmıştım, karşımda Ladin. Nasıl şaşırılmıştım. Nasıl güzeldi. Saçları öyle, altın sarısı, hoş bir su gibi damlıyordu. Göğüsleri, kazağının yumuşak gözeneklerini aralamıştı, upuzun. Onun o tuhaf gözleri sonra, o günlerde, bal rengiydi. Gereksiz bir utangaçlık, tabii, kedimi, demişti, kedimi yitirdim de, belki bir ses duymuşsunuzdur, diye... Bir ses. Yüzlerce kedinin sesini duymuştum. Yetmemişti, anlam vermeye çalışmıştım seslere. Dışilerle erkekleri ayırt etmeye. Arada bir gelip merdiven boşluğundaki süpürgelerle oynar da, belki... Ladin... Kocası olmalıydı. Ne oldu. Hayır, dedim, süpürgeyi sesini duymadım hiç. Duymamışlar, dedi Ladin, dışarı çıkmış olmalı. İlk görüşümdü bu onu, nasıl hoş, sevinçli. Gidip aynaya bakmıştım uzun uzun.

Kendimi Zeynel'e mi benzetmiştim. Zeynel'in acısı-

na, eksik hareketine. Anamdı, anlatmıştı. Zeynel, eksilen o parmağı ile, böğürtlenleri özlermiş en çok. Böğürtlenin suyu akarmış parmaklarının arasından, yalarmış o. Biraz da o suyu kesmiş Zeynel, biraz da işaret ettiği o karlı mı karlı tepeleri, parmağı ile birlikte. Kuş sürülerini, çobanların her gece ışıklar içinde uçuşan lüks lambalarını, ağaçların aheste uçlarında yere damlayan çocukları, parmağıyla...

Acısı dindiğinde, alıcısını ziyaret etmeye karar vermiş Zeynel. Kediye. Onu bir kuytuda perişan bulacağını düşünüyormuş, ama kedi yine oradaymış. Ağacın üstünde. Kalbi yine öyle hızlı hızlı, sarsıntı içinde, titrek... Zeynel, acımış ama ona. Ağacın altına, inip de yer belki, diye, bir parça ciğer bile bırakmış, sonraki günlerde. Onun açlığını düşünmüş. Dişlerinin arasında zonklayan o sancılı parmağı, o izi. Sonra midesini kasıp kavuran, kendi kendisini yiyen o boşluğu. Tüylerin upuzun, uzadıkça titremeleri saklayan griliğini, aç. Kedi, inmemiş ama ağaçtan.

Zeynel'in böğürtlenlere, horozgözüne, çileğe de tutkusu... Anası da. Onun da yaktığı birbirinden içli ağıtlara karışıp suların akışına, ince ince. Boşluğun içinde tatlı tatlı zonklayan bir eksik tutku olup kalmış elbet. Bir zaman, unuttuydum da bunu. Ladin'e sorduydum nice sonra. Ölüm de değil, dediydim, boşlukta hep kalacak, esir, uzak bir istek... Yağmur yağdığında, kedilerin, yağmurda ıslak, çocuksu, çaresiz mırıltıları içinde. Ladin'in mırıltılarını, bir zaman, üşengeç o kedilerden ayırt da edemediydim. Nasıl sarışın, yumuşak sarılırdı Ladin, kendini yitirdiğinde, soluk soluğa. O vakit değişir, imkânsız bir yaratığa, yumuşak, baş eğmez, lastiksi bir kediye dönüşürdü. Yağmur suları pencerenin önüne damlardı. Biliyor musun, demişti birinde, Sartre, bir sepet dolusu kediye, sızan bir kovaya benzettir. Çok hoş, demiş-

tim. Ladin'di. Onu bir gece, apartmanın bodrumunda yine kedisini (hayır, Bulut'u) ararken gördüğümde anlamıştım, sevecekti beni.

Yaz sonuydu. İkinci katta o yaşlı teyze cana gelmiş, konu komşuyu yemeğe çağırmıştı. Yemeği birbirimizden uzak, nasıl zorlukla yemiştik Ladin'le.

Zeynel'in hikâyesiyle ilgili olarak hatırımda kalan, anlatının boşlukta, sahipsiz kalakalması, yalnızca. Ormanın derinliklerinde, ağacın kaybolması.

Gün geçtikçe uzuyor tüyleri kedinin. Zeynel, bir oluyor kül rengi bir gökyüzü gördüğünü sanıyor, bir oluyor yaprakların birbirine girdiğini. Kadife bu yaprakları ayırt edemeyince Zeynel, kedinin kulaklarını mı yitirmiyor, çekingен ayakuçlarını mı. Gözlerini mi. Daldan dala, ormanı dolanıyor böylece kedi. Ormanı dolanan bir top yumuşak yaprak nasıl hissedilirse, Zeynel de kediyi ancak o kadar ayırt edebiliyor. Ormana her gidişinde böylece, bir çift gözün, bir çift titrek, üşengeç gözün kendisini takip ettiğini... uzakta, küsmüş kediler ağlıyor, ormanın uğultusuna karışmış. Kedi, Zeynelimin aklını aldı, yetmedi parmak... Zeynel'in anası da, gözlerimin önünde, ormana... Zeynel, diye oğlunun acısıyla perişan.

Ve ol hikâye

Kedi ağaca korkuyla çıkardı, bu vakitlerde. Titredikçe, yapraklarda sinmiş damlacıklar düşerdi. Kedinin tüyleri uzardı. Uzardı. Uzar – yaprakların rengini alarak. Sonra orada yiterdi. Bir çift pırl pırl göz olup dolanırdı ormanın içinde...



Faruk Duman, bugün yazılan edebiyatın niteliğini yükselten dil ve biçim arayışıyla en özgün genç yazarlarımızdan biri.



Annem, ah annem, kırılğan nar tanelerine benzetirdi beni. Nar şerbetine. Düğününe onun düğünü de öyleydi, binlerce nar tanesi doluvermişti meydana. Gece vaktiydi. Geceye meydan okumaydı. Söylenenlere göre –ki bu hiçbir zaman tam olarak bilinemeyecek– babam, annemin başına kötü işler açan bir yavaşmayı öldürüp bir yerlere gömmüş. Herkesin bildiği bu gerçek, ortak bir sırda dönüşmüş, kısa bir süre içinde. Gerçi kimsenin kimseden bir saklısının olmasına gerek yokmuş, ama böyle olmuş yine de. Ne tuhaf. Bir yalanı –aşıkâr bir yalanı– iki kişinin, üç kişinin, dahası, bir köyün konuşması. Dahası, yalanın dallanıp budaklanması. Öyle ya, yalana bir cümle eklemekten daha zevkli ne olabilir. Kötü mü, kendi büyüklüğünde bir yalanım işte, Kelime'yim ben.

Faruk Duman, *Nar Kitabı*'nda imgelerle yüklü bir dünyaya götürüyor okurunu. Cenkler anlatıyor, düğünler dernekler, masalsı aşklar, hatta masallar; konaklarla, savaşlarla, atlarla, kılıçlarla, köpük köpük sevdalarla örülmüş topraklarda dolaştırıyor; alışılmadık bir biçimde ve benzersiz bir ustalikle kullandığı ölçülü, şiirsel diliyle...

ISBN 978-975-07-0074-3



9 789750 700743